

No 1

Memòries íntimes intranscendents d'en Boix i Marsellés

Ordenció escrita de la pròpia
vida per copsar-ne tots els estats, l'obes
les idees, tots els sentiments...

De set sóc lleidatà, encara que convencionalment. Havia d'ésser barceloní però el destí vaig que anés a néixer en el motiu elit i cosa que la meua mare a Font de Sagre (Lleida). Des d'ara després, marxava vers l'alta immediatament lleidatana en vaig passar-li els meus primers anys. El meu pare era el mestre de l'escola d'aquell poblet que s'anomenava Melgós. D'aquells primers set anys de la meua existència, foscos i tristes, en tinc encara alguns records que són excepció dels qualificatius precedent; uns records imprecisos però vius, vagues però persistents. Ten primer lloc, records una noia que vivia a una placeta; era petita i bona, no sé si mora o lleidatana, més per la intermitent de la nostra amistat m'he pensat moltes vegades... com la primera, i forçosament entre els sis i set anys... Pés; innocència pura...

Recordo també alguns companys i companyes, però aquests són més imprecisos en quant a fets particulars, mentre que en aquella són vives les escenes de llavors que en tinc gairebé tota l'intermitent d'ara i que tindria a gran plaer revivir. La ara sí és que viu.

En referència al foble i la nova situació, el recordo tan bé que la meua mare se n'ha estranyat més d'una vegada de la meua particularitat meua mòria del fant; i en canvi no li cap al cap que no em recordi després d'un moment del que m'havia encarregat. Confesso que no sé com m'ho arrijo per ésser tan distret.

Als set anys vaig marxar d'aquell poble i no hi he estat més però si un jorn pogués anar-hi no ho desaprofitaria. Després vaig viure més d'un any a Lleida; l'època memorable d'aquesta residència a la ciutat és que durant aquell període em dignaren que era un bon noi i que tenia molt encert i entusiasme en fer instruccions de paper. Testificava, ajudava a la nova unió i anava a veure, prou per una veïna que al cap de la setmana em donava cinc cèntims de soler. Tenia llavors ja ambició i la daurada era fer un autògraf bil de pasadje públic i fer la línia Lamanit-Badalona, per no fer la Madrid-Barcelona, car aquesta era ja massa popular; tothom parlava de Madrid i Barcelona i no tant de Lamanit i Badalona.

A Lleida vaig tenir el meu primer gran disgust: Un matí la meua mare féu un copai terrible; havia mort un germanot meu, el més petit; es deia Manuel. Man de tranquilitat. Maria marxà a Molins.

Em sembla que la meua bawera de noi em marxà un bon ric de grat a haver tingut una infusió de ventre per culpa d'un excés de lloumsures de la Festa Major. Durant el començament d'aquesta molèstia vaig traslladar-me a Santa Maria de l'lleia on el meu pare havia de regentar l'Escola nacional. Atribueixo l'ementada erupció a les sol·licituds afuencioses de la meua mare durant la molèstia; o sia que després d'ella el malhumor de la convalescència no em deixava estar en pau amb ningú, afortunat i enavant de la serenada maternal.

Vaig arribar, de resultes de les llaminadures, a quedar-me amb el "marit" sol. M'heu mal que no he tingut res més per ara, a excepció d'alguns recastijats format.

De Santa Maria de l'lleia no tenc també gaires records. Uns tres anys devia estar-hi, forca per un bon ric felicitat dels dies de l'aria de la meua persona i tot aquiesc. Durant aquells temps vaig estudiar amb el meu pare les lletres i alguns anys pux obres del doctor ja no se tornaven.

a Lleida, a treballar. Tenia com a costum que el meu pare m'atòca constant de venir
com a estudiant, perquè m'aprendava l'estudi: sempre estava calafent
els braços de la dona. Un dia, però, se'ni perquinau a raó, en una lliçó es-
pirada, vaig anar a parar al vèrtic o vèrtic lleu, i com que no hi
estava acostumat em pari a plorar amb desconsol. Opino que el meu
pare m' vaig fer l'òstia: preguntà quelcom que jo sabia respondre. No
cal dir que vaig tornar a plorar.

Enia el meu pare un costum de fer-me recitar de lleigues a l'interior per
la tarda a dotze, jo perquè no m'agafés desprevingut en el primer ni en les
lleis, pregava deu minuts abans d'entrar a escola, del joc, un rebutxa
les mans i responava la lleis.

Al costat de casa, en un estalle, hi criaven canalls; jo era l'encarregat
de mantenir-los: en sortir de classe per la tarda, agafava el covell, l'aire-
dell i un pa: i all'primable, i en companyia d'altres nois anàvem a fer llobes.
L'arribada la nova mare m'havia acostumat a parlar amb a Lleida a peu de la parís
la taule. Com a deure ineludible, quan em criaven amb del bolé, deixava els pa-
torons o el flautet: parava minuciosament la taule. No feques vegades
suava també a la font a cercar aigua. Com que no teníem germanes gran-
les havíem de fer nosaltres, els nois. Una vegada hi feia suar el pare el
meu germà gran i no se'ni per què, per últim va tornar un a mi; jo em
vaig entretenir perquè havia de rentar un ric una manta d'escarola i
vaig opinar que no m'estava bé, amitant-me quan a rebel·lar. El
meu pare em revelà i m'atonyinà fins que vaig haver d'anar-li ca-
lent i perhent.

Entre companys havia arribat a tenir bones amistats i per entrar po-
ques reunions. M'he en recordo una i sense transcendència. Entre les
amistats d'un cop els afidàvem mútuament a col·legi, potes amb
una solidaritat que entre els amics. Una vegada portàvem dues amigues
un amic i jo per anar a la fontanella; d'allí vam començar un
ric amic fins a uns moments d'habilitat. Vam començar a jugar a un

sets i que primer entrarien la meua companya i jo i després els altres
dos. Llombres complirien però els altres ho miraren corrent. Judecino?
Potser sí, però immoventia tots plegats.

Justu moria tenia sense anys i mesos i ja havia fet d'escola, guanyant
cinc cèntims per mitja; de peatò correu amb un rou de deu pessetes per
mes per anar a cercar cada dia les cortes i els diaris a Vilanova de Ulleria,
i de guardar-los de bou. M'hevia bufat els dits de fred al llombres i abeu-
fegat de color als rostalls dels camps.

De nou a Lleida, untri per mes mesos, al costat d'un altre mes a una obra
comercial molt feta i vaig estar-me hi cinc anys i mig. A l'empresaria no
m'és un casidosa de treballar i continuava ambt vergonyós i tenid com sece-
pre. Recordo que el meu germà estava a casa d'un doctor i jo anava a veure'l
tot sovint. Feien dues minyones i la jove sempre m'apropava i em portava a
la folda, m'ocorrenava, etc.; jo no sabia el que feia. L'una vaig veure
cara espantosa i me foregita de la folda.

Vivia amb mes altres ovels, bella, la tia, me estimava; però en cam que era
corat en regard mesos no estava per romoure's; simpàtic fins a cert punt i
quartel al cap del mes. M'elgat tot voluistosa malament: bon veient, i amb
els corius, que veu quatre, sis i me t'erant.

En aquelles temps i me apellat adat quanyava trenta duros que va
un rou firm i sempre tenia un billot a la cartera; mes en alguna ocasió, me-
queroria, me vaig demostrar ser tanany. El que si em veucla és que me l'a-
preyava el rou, fins que a l'estiu començava a treballar de tiel a puotat
de la matinala fins que se acabava; a voltes les nou i les deu del vespre.

Encaps després baixaren els meus pares a Lleida i vaig anar a viure amb
ells. Era molt jove encara i el poc temps que tornava a viure amb ells,
vaig enamorar-me perdubament. Ibael, però, ja havia ullit d'altres noies.
Una d'elles era bella i barcelonina; s'anomenava Elia. bella i me-
morà de mi i... jo es veu que devia fer l'estiu; mes al cap de poc

Temps vam portar pres perquè era una lleugeresa. amb una altra vam
convertir quisi publicament que veniam "vivis"; però a l'hora de repellar
el compromís amb el pels, em feu fàctic; no obstant va fa un tipeg
, i ambino que emi ho d'estor molt bé.

Figava bastant amb vivis gransos, però em perdi d'un ratolinet, i això
que jo sempre ho estat esperant ^{alt.} aquest pseudament no feu tantuotem, però
persistent, puix que l'encamament d'eludit va ésser amb la seva occisja,
(un altre ratolinet) una noia molt xerrida que coneciria des de que va
a Lleida; que fins que la vaig tractar personalment no va venir el drama. Si em
venova Estrella. Per vivit, però, reunies amb un bon amic que em
nava, no seia res, fins com he dit fins a tractar-la a fons no em
qué el deltat. M'ria, ballant cordons plantà l'amic; i tot requit va
venir a la rotellau on estava jo, perdud-se'm a la creta. M'explicà que
l'amic plantat per estífic.

El paper dijnes era festa; el Foment de San Sardana organitzava una ex-
curció a Forresarrera. Vam quedar que faria els possibles per venir ella. Els fin i
em el foble nave ballar tota la tarda jent, sardanes. Era una rotellau d'en-
fant entre tu'hoic i empre el meu amic. Després andreu a un ateneu
i per primera vegada ballarem un ball. Fou una jovesa feia.

El meu amic a l'hora de posar les coses en clar no s'entengué en senti-
mentalisme; i existia va dir-me que li havia pres la paciència. Vam deixar
de reunir; ho vaig sentir molt, però...

Amb ella vaig continuar, colent, entre dues coses; i d'alt, un sup. com
tant es vine o sis que la vençia. Confesso que ha estat l'amic i veritable
manorament; una tumbé m'estava de jo per testimonis irrefutables i
per ésser extremadament gelosa de la meua vivencia. Això em feu em-
fadar més d'un cop; i degut a una vil colúmbia d'un amic que li
agradava, vam estar recuít un parcel de mesol. Quan es demostria
la meua no participació i ignorant de tot motiu, vivit vivit a

por lo que en clar. Tot requit tenore a respondre les relacions.
I així durà fins que se remetés d'una altra carta llavors
vaig encetar. uns "curros" sub tanta opressió que em foren rals.
Vaig purgar-me i resté al llit dos o tres dies. En Pere ^{ho} enriqué als pocs
innocentment quan ell estaven ja a l'Alcaldia i ja fien aquella car-
tera mit la mare a Lleida. Unques o no sem va importar men comia-
dar-me de migdi. Linau vaig arribar a l'Alcaldia ja no vaig parlar-me al
llit i emigui a tots els compays i compays. Un mes després tornava a
Lleida i malgrat la rapidesa del viatge vaig complimentar a gairebé
fets.

Tornant a les meves relacions amb l'estrella, a partir de la
meua vinguda a Barcelona, van refusar-se un m. puix puix ja
de moment vaig escriure li uns rals i no em respongué. Ab-
gà per motiu que can pare no volia cap relació per lletre; no obstant
un dia per conducte d'un amic que li anés escrivint. Jo atribueixo
part e' aquesta cosa a que ella no sabia escriure en català i era
a uns, bastant flaca de cultura. Passaren uns mesos, bastants,
i un dia rebí una lletre forta unguística. Em feu transcriure-la
íntegra: "Lleida, 7 de agosto de 1934 = Sr. D. P. B. = Distinguido amigo:
Por mis amiguitas me he enterado que es Ud. muy amable. Si lo
fuera conmigo, me gustaría tener correspondencia con Ud. = Si
me contesta le diré quien soy. = Se despide en conocida amiga. =
Decido de contestación me firma: Nuestra Amica = rubricado =
Calle Boteros, 5, 1º = Si me contesta le diré un verdadero nombre."

Em vaig ^{un m.} tot seguit qu'era la demanadeta i vaig contestar re-
prenent les nostres relacions per lletre. Plauet vaig escriure una
altra de les coses, feter la decisiva davant de la impensió del
seu pare de no escriure'm: Jo havia escrit a la seva amiga
segures respostes, la que precisament havia quedat ja obaig

d'ella, "el rotolinet"; però ella no va saber interpretar una auçà
tot purament d'amor, i s'altra pel seu compte es vanava que
li enveia jo. Tot això dit per ella mateixa amb el seu caràcter
extremadament pelòs podia haver estat desitjat.

Com a conseqüència de les nostres relacions i les polèmiques de nou,
fonia el temps i veíngui, tal com prometé, a Barcelona. Enau vaig saber que era
vel no li veia de content; recordo que passava pel carrer Felsai radicant de jaia.
Al llavors es comentava la victòria del Barcelona. Formidable! Tot en un
bé. Com que el ditany tenia classe de francès i la meua norma era no enau-
cor-li mai, vaig esperar el dimarts a veure-la. Tot feu estènyer-li la meua
i despreciant-me per complet fins al punt que a l'acomiadar-me jo vaig po-
pport veure'ns de tant en tant i ella em digué que si volia amb la mateixa
ariditat d'obau. Accepté condicionant, però, que no volia mancar a
francès, idioma que estudiava amb curiositat. Convincírem en què
viendria en dies alterns.

Aquella nit em va costar molt d'adormir-me. L'havia trobada més me-
ca que obau però em despreciant em veíngui seure poques ubriquet-me
la causa el veritable era que me l'havia imaginada durant aquell temps,
d'una altra manera, un altre caràcter, un altre tipus; no se' de cert el pít,
Contínuem, si bé al por temps, un ditantó em va dir que l'auet a cer-
cora tot veit i eren dos quarts de deu i encara no havia baixat. Me'n vaig
auar empifat; ho vaig interpretar com una presa de pít. Després vaig con-
veure-me que havia estat molta rigorós pítia que pegaren a cel deu.
Això motivà certa financer i jo decidí a arranjat-lo de cap o deixar-lo còrrec,
vaig escriure-li una lleta dient-li que era preferible m'ellectir-lo. Me em
contestà; quan vaig auar a veure-la em negà la meua. Me em re-
queriments perquè es justificués en obliuè que ja podia "funtar-me ho", que
ja ho "robia", etc. En fi, no vaig treure'n res. Li digué si volia re-
nyit i digué que no. En total que vam auar a veure empifat. Suposo
que ella esperava que jo li tornaria però not em-li vaig crestar en fi.

doquier n'entret. Vaig tornar a veure-li i intentar veure-la perquè em donés
fot d'el que tenia de mi i jo d'ella, o d'altres parts del cos en clar. Bot
fou en va; no ens veírem.

Després d'algun temps marxà de nou a Lleida. Pel camí vaig ocupar-li jo
vagi a què tot ho emeny a ella; no vaig tenir poris ni temps de veure
la d'indament.

Referent a aquest amor tinc una gran pena que per una banda requi
un fracàs i per una altra jaia de no continuar-lo, ja que ambdós caràcters
no el·ligaven en el fons i solament l'estima mútua amagava els defectes de
cada un. Ella era una coqueta, bella; això sí. En els meus primers temps
de festeig, havia rigut molt univat, mes jo no comportava la meua coquetria
i el seu caràcter fouc, una foc que arribava fins a l'leger i indiferent.
D'una irregularitat que si alguna vegada ella s'havia pogut fastiguejar de
mi havia estat perquè jo, (táctica equivocada) la recreava meua...
amb la vista; potser era perquè l'estimava massa i la volia fer mi, po
rò per després, quan les fos tota, i això em va fer portar un respecte
que si regre que ella no va. rober mi agrair. La meua pura la veia
interpretar com una estúpida que a la millor hora volgué transfor
mar en un desprecament passiu. No li va haver-li mi d'incertituds
grans ni d'incertituds, mes em demanava que si li havia. A més, era
briqueta, com que sentí dir que d'"aquella aigua no es beu", em con
traria. Com bé m'agrada una dona ben culta i d'altres de la meua
proporció. El seu comportament davant l'obediència, dit per mi, i confessat
despreocupadament per ella mateixa en la nostra primera entrevista a Bar
celona, no fou com un llegit agrair.

Una li dit, la jaia l'atribuïa a qui deslligat de qualsem que potser
no era per mi, i el paria el mate i el veidero com a tal perquè el meu
veritable primer amor i per ara em va veure i vaig rebuttat així. Comento
la meua sort perquè a la millor meua altra que seria més digna

de la unva estima no podré oferir-li amb la mateixa pureza de la primera vegada.

Obeis d'encamarar-me íntim i me companyes units, i me amics veritables que portem molt molt junts: Oliva, Oles, Casanys, Martí i jo. A vegades un veuen d'altres com en Blau, Llorca, Sobatè, etc., així com en folclor algun dels característics. Obeis d'aquesta manera fet quadrilla després d'haver deixat de sortir amb el meu oní Substància Puig i me companyes anomenat Eoldria. Els de la quadrilla són: Costa, Sentís, Busquets i jo. A aquest grup se li afegia a vegades un dependent de comers que li deien el "gordo". Tot veritable "trío" feu però en Casanys, Oliva i jo. A un llor-li li agrada molt anar sol i més d'una vegada l'havien perdut i quan encara en ho feien el retrobaven tot sol penjant. L'Oles era d'un equip de futbol i tenia els seus compromisos. En Blau, a l'imprimeria treballava un estilet que operava de tant en tant, un dia veure una estona i desapareixia de nou. Després s'oferia i omni és una de les més fortes amistats. En Sobatè també acostumava a fer companyia amb d'altres amics, i en Llorca apareixia com a bon amic després. També apareixia un altre bon amic, en Llorca, qui veia una llàgrima al març de Lleida.

Per una temporada vaig anar amb uns altres amics: Costa, Sentís, Artigues i d'altres. Tindria l'havien sortit amb uns amics; però en una amistat fonda; més que una companyia usada de investigadors. Per l'Artigues vaig fer residenciant junts una i única vegada.

Les dones desferen la integritat i d'elles amb en Casanys vaig veure de rompre-li. En Llorca i en dies anaven però mantenint l'amistat amb veus amics fins a tal punt que fa temps que el propi d'un amic veu guaire més que aquest Primum. No m'he oblidat a començar encara i potser no ho fare mai, més m'he pensat, perquè entre els amics hi porta una colla de facies, gresques, bragues i divertiments de molt mala memòria, així com discursius, somnis diòdors i il·lustraris, etc.

Són uns records de la infància i adolescència que es queden un sobarbatge i dolç molt plaent en mel·lancoliques o fàbriques recordances.

Després de l'anonorament va començar en mi a despertar-se un veiu veig d'escriure; en sentia poeta i escriptor. Abans ja m'havia adonat d'aquesta ofici, però principalment en el període del noutatge vaig sentir altè vols de poeta i vaig començar bastant; la majoria però, dedicat a noies o més singularment a ella. Posteriorment, a l'aur-se mo-
deant el meu esperit d'escriptor, aparegué en mi com a més conre-
ta la forma literària i als setze anys vaig publicar el meu primer or-
fide. Des de llavors no he parat més d'escriure encara que en poca escala
després a les meves ocupacions. No obstant, als quinze anys vaig iniciar
una novel·la que en càries reprès d'una fins als divuit. Tres anys que
està completament acabada i prop d'un que és a l'Editorial. Tencu qui
rà d'aquest conte; el més segur és que la refunir perquè el tema
és delicat i ambiviu que no sóc destre.

Per primera vegada en vaig presentar aquest any als Jocs Florals
de Lleida i van tocar-me el primer accésit de prosa del Premi de la
Generalitat. Aquest primer èxit públic meu fou molt celebrat per mi, car
vaig assistir a la Festa celebrada als Camps Elisis, Teatre Municipal, en
la majoria dels meus antics amics hi eren i alguns no havia ariet
a veure des de la meua sortida de la ciutat del Sagre. La resposta, desit,
fou enorme per alguns que el primer viatge que hi feia era per assis-
tir a una festa literària en la qual hi estava premiat.

A excepció feta dels dos mesos últims abans de venir a l'hostalada, vaig
treballar sempre a la casa d'uin. Quan hi vaig entrar era un marne i un
deien el "usi". Records que durant un mes de pre-estiu vaig em-
ce primer cada dia d'arribar al magatzem i, quarts de quatre a la mate-
rada i el Sr. Pascual va donar-me un duro de propina. Ja no me'l troqué
més, ans al contrari: després o tres mesos després m'assegurà quatre duros més
i quedaven per trenta. Tencu dotze anys.

ben aquella casa vaig arribar a treballar molt, moltes hores; però hi
vaig estar sempre bé; ben bona gent, els amos i els dependents. Oupí de molt
jove iereses de confiança i responsabilitat: caixer de cobraments, paga-
ments, arribent, tenedor, comptable, cobrador, etc., en contrast amb d'altres
cosa el carretó, l'ombra, l'entfàire, el gran, el recorder, etc.; fins a
tot i tenir un ampli marge de llibertat i d'acció individual. Vaig dirar i em-
pleu voluntàriament per anar a regutar provisionalment l'escola que deixà el
meu pare per venir a Montcada. Des d'aleshores després veuria jo també defini-
tívament a aquest poblet. Més la cosa Guin ha regut per mi, pel temps que
vaig estar hi, un il·lusió on hi vivíem uns records i uns afectes molt vius
i sincers poderos igualment per part d'ells un diferent lletres que nosaltres.

Arribí sol a Montcada el 19 de maig del 1933 amb l'obrenió de
Lleida. Totes les hores del dia tenia el pensament pels Lleida i amb els
amistots que hi havia deixat; em vaig arribar a l'el·lusió a comparar
de volent i estava disposat a utonar-me'n. Sovint anava a Barcelo-
na a assistir-me, mes si jo hagués pogut comportar la joia i la bellesa
de Barcelona amb l'Estrella o almenys amb algun amic lleidatà,
proter no m'hauria unparat i les innumeres amigues barcelonines,
les hagués trobat un alquet que llavors. L'amic consel per mi feu
l'escriure; escrivint als amics passava les úniques estones divertides. Quan
de tates les lletres d'aquell temps on m'hi ha de tots els amics ja unen-
tats i d'altres, com per exemple un que es diu Mallada, treballant
comarada a qui univaria articles para "Sarcòstica".

Vingué la ruptura del nos volar i unllor de ferir a l'Escola de Lleida,
el consell administratiu de la qual el portà ben molament, vaig anar a
Lerdanyola del Vallès, vila a quatre quilòmetres de Montcada, per ocupar
el lloc d'un mestre que van expedientar. Quan el meu pare em deixà la
nova vaig negar-me a anar hi per ferir de no estar-me a l'el·lusió;
però no em deixà altre remei. Als pocs dies d'estar hi tenia més de setant
nois de matrícula amb els quals vaig començar a m'hi i l'el·lusió.

¹² moment i arribarem a émet fare amics que quan marxé vaig
donar-los del coronell a cada un. El hi haquí alguns que els hi vol-
taren les llagrimas, d'altres foren lamentacions i tots estàvem tristes.
Jo també vaig conuocionat-me molt.

Durant la meua estada a aquesta escola, (prop d'un any) va venir
al Sarriador de costat, una mestreseta nova, jove i bonica. Me l'hoia tingut
mai cap escola unora i arribarem a ajudar-nos mútuament en els afers professionals.
Forem molt bons amics i cada dia anàvem i veníem de l'estació junts; confra-
ternitzàvem al pati i usque una bona amistat. Quan vaig haver de
marxar per donar passerís al mestre propietari, va saber-li novet
que perquè deia que a la millor en el nou no trobaria la col·laboració
i l'amistat nova i quedava més que jo, ingenu, no copri. Vam
anunciar-nos en el vestibul de la meua classe. Li vaig donar un
narrall que m'havia sobrat del reportament de les despeses i que
prometerem renovar-me aviat.

Més tard després una companya de Bordampesla vingué a tallora
Montcada i em vaia una noia que em trobàvem extraordinàriament: la
mestreseta nova i havia estat. Fou la "boda" abans de fer el mes de la me-
ua marxa d'aquell poble. Davant de la noia estrangera ella em separà
que sabia que festejava, però que li havia prohibit terminadament que
m'ho digués mai a mi. Aquesta conferència fou la dan que obrí el
llam al que jo, ingenu, no coprava.

Algun temps després viatjant jo en un autobús de línia prau vaig
descobrir a ella i a la companya confidant. Me sé per quin motiu vaig
fer tot en si no les veies; me que era perquè venia la meua mare
amb mi i portava el germandat meuet de post març; me'n co-
nova verganya. A l'arribar a l'Arc del Triouf vaig dir a la meua
mare que portava a veure no sé qui i que a la plaza de la meua
ciutat em trobaríem tot requit. Poin. ràpidament i amb festa

pena empenquí el corer Brofalgar. Belle també bricarem i' un
 vreu darrera meu fins que finalment m'acessarem la distància
 i' un cridarem. Belle era corada de diel i' no obstant estava joiosa,
 alegre... ben dignarem que anirien a una mala i' que m' voler-los per
 la premta les anés a veure. Rembla, però, que es quedarem a la ciutat i'
 la premta no emmentava el lloc. Vint ara no l'he retrobada.

Uny diei després d'acabar de Pordanyola, vaig anara la Ja-
 duara de Ripollet, poble llindant amb el precedent. M'omés vaig estar-li
 un mes substituïnt un amic meu que es corava; mes malgrat la bre-
 vetat vaig fer amistat amb tots els professors i' especialment amb la par-
 vulista: una mestreneta de vint anys, simpòtica i' riallera a sentir.
 Durant la meua estada a Ripollet va venir l'Inspector i' després de girar
 visita vau oferir-li un lauguet. El fèrecu a la Gouja la Flor de llaig,
 moltada d'un paratge bellinim, i' no lluny de la vila. Jo no volia
 anar-li perquè no era el titular del grau; però ella em convençé que
 jo era el seu substitut i' devia substituir-lo també a l'opst; el Direc-
 tor em digné el motex i' vaig anar-li. Fou un dia esplèndid, colomat,
 magnífic. Ben quatre llums es bé el jave emmés era jo, i' tres d'aus, pe-
 rò les mestrenets eren bastant joves encara, remblant que singulorment la
 parvulista i' una altra el hi agrada va més la meua companyia que la del
 altre, fins al punt que em fer unes fotos se'm disputaren, quedantse però la
 que jo desitjava: la parvulista. L'altra, que era solterana n'hi va crèner
 treure's la samarreta i' tot quatre vau anar a un veí d'un pottadis i' se la treu-
 quí. Jo "vigilava": la parvulista i' la comda feien rotello. Tot va restar bé,
 però durant tot el dia no menjarem mes que samarreta.

El dia fou esplèndid i' la parvulista i' jo ens posarem a taula de
 forma que semblava talment que estèssim autònoms de la del "vell".
 Sostinguèrem quasi tot el dinar una conversa a part; ens feiem la il·lu-
 sio que era un viatge de missis per Suïssa... Ben portarem el nou-

pamy, breu en la mateixa cosa, pel motiu d'hor, fundarem el motiu
ligar, una pipada cada u... i... no sé què més.

Als portes de la cantó "La Corita" magistralment i una cançó iuni-
ca valenciana. Pel camí de retorn a Ripollat, i a prop meu, em vaient
de nou la bonica cançó mexicana, especialment per mi, acompanyada amb
d'és en una cadireta d'un cotxe de set places i a cau d'orella. Recordo
que quan arribà a l'estrofa que diu: "sola me falta una cosa, muy
dignida y muy graciosa, más o menos como Vd." em mirà mo-
niosament amb una gràcia encisadora...

Després d'acomiadar l'Imperator meua anàrem a teatre. Be ven-
junt resultà un jorn esplèndid, d'aquells que per la seva felicitat, ex-
tremament o sentimentalisme nos serve inabarrable record.

Quan veig rebre de Ripollat arribà a uns dies parot i
mentrestant se'n d'arranjat el llibre que temps ha havia començat

Seria impardonable d'aquella breu autobiografia que em deixés
per la seva rapidesa, dos fets importants purament familiars: Primer la
pèrdua d'un germànet anomenat Ricard, als nou anys de la seva
vida; i segon el naixement d'un de nou anomenat Joan. En Ricard era
de tots els germans, el que més s'assemblava a mi pel caràcter; després
d'una llarga molèstia que no se li seguí bé el seu curs a Lleida, el portàrem
a Barcelona i a l'Hospital General de Catalunya l'operà de peritonitis el
famos doctor Carochán. Quasi es pot dir que morí de l'operació, puix
que quan al dia següent el pare, el vege, ja agonitzava. La mare i jo ar-
ribàrem a Barcelona tres hores després de la seva mort, quan ja estava
al dipòsit. El pare em esperava a l'exterior del llord amb un rostre fòl-
línd, demanat; no sabia el què dir... finalment digué que ja no cal-
tia. La mare semblà morir-se també; jo em una llàgrima ni un
sospit; no podia. M'havia sorprès tant que no podia plorar. Barcelona
em feia una rebuda bell dolenta per ésser la primera negada en.

la visitava. No oblidaré mai la visita al dipòsit de cadàvers de l'Hospital; aquell germinet tan intel·ligent, tan fort, tan bo, tan verrore i sobretot tan curiós que feia molt sobre aquell tan catàfale!

La mare ho sentí tant que arribà a clamar: no. Tant, tant, era el seu pensament, que jo vaig demanar inaudibles vegades a Déu que em prengués a un cop el bel i que tornés la vida a en Ricard, i vaig estar recorrent cada dia tres parementes encaminats a l'ànima del meu germinet. Llavors, veia amara en la religió tal com me l'havien ensenyat. Això era que ocorria l'any 1930. Fou el meu gran desgust de la meua vida.

A Montcada la vigent en la meua vida no feu. El fet de la meua vida al món d'aquell meu germinet fou per mi el tercer gran desgust de la meua vida pel fet que en quines condicions veia dins de la nostra llar econòmicament sempre falta; quan els meus germans ja vivien i tots havien restat a mig educar; quan les condicions de salut de la meua mare venen molt precàries per molts fills freguts i per l'edat; quan ja hi havia germans que tancien més de vint anys, etc. Sobretot es tres germans grans feren costar la nostra disconfermitat a aquesta lleugeresa; jo el puc més entre tots, potser perquè veia que seria una altra sistema de la imbecilitat econòmica i de que no podria tenir tampoc un bon grau de cultura. Una bé; un cop vintet anys li vaig reservar una acció a ell que no li tenia cap culpa, i que jo mateix em reprocho, però que en aquell moment no vaig saber fer-ho millor. Quan el vaig veure per primera vegada, quan ell respirava ja en la nostra atmosfera, quasi no em vaig mirar, em vaig dirigir i vaig sortir immediatament de la cambra. Des d'aquell moment, era, no obstant, un germà meu i a ell no li he donat cap més acció dura, i l'he estimat com tots els germans, essent al que més em presumpo de què a la meua tendra dot, per a educar-lo i il·luminar-lo bé. Val dir que és un munt molt interessant, molt intel·ligent i extremadament graciós.

26 El dia 1er de febrer del 1935 vaig començar a treballar a l'Acadèmia Hispano-Francesca de Barcelona, com a professor de català i auxiliar mar-
cantil. Guanyava poca misèria; el mateix que els docents antics, però hi
estava bé; havia robut companyeria amb els alumnes, els primers
exàmens que van sofrir els meus deixebles van treure tots les dues mil-
lions notes; el Director, satisfet, em vaia com a durador de propina.

Per desenvolupar l'interès dels deixebles envers l'estudi havia anat a di-
verses vegades tota ella estimulants el treball. Així els hi posava als qua-
dernes un sistema individual de notes, les per aconseguir el major rendiment
metodològic i bon gust. També vaig organitzar algunes competicions gramati-
cals d'èxit formidable. I així vaig anar passant fins a les darreries de
l'any passant en què després d'un exàmen intel·lectual i mèdic i
sense haver dit res a casa en concret, començà a treballar el dia 7 de
desembre del 1935 a la Caixa de Pensiones per a la Vellesa i d'Estalvis
en l'Oficina Central de Barcelona.

Sé que vaig començar en dissorte i univés treballi el moti. Com
que llavors vivia a penes a Barcelona, a la tarda vaig anar men-
a casa; hi havia el Sr. Celaya, antiga amic de la infància del meu pare
i de la meua família. Al preguntar-me el meu pare a què es referia el
de la Caixa de Pensiones, vaig respondre que aquell moti ja hi havia
treballat. Els directors van respondre: contents, i llavors els vaig explicar
tot l'ocorregut, així com les facilitats que em donà el Director de l'Acadèmia
Hispano-Francesca per pagar fer el trasllat sense haver de
tar en vaga ni una hora.

Des d'aquella data que contínuo a l'immensa Caixa on hi
bé la forma és simplificada, automàtica, és almenys estable sense pen-
sio ningú dir infelible. El cos d'entrada és també una misèria
però menys mal que el va progressant paulatinament: trenta
trenta duros al mes; tres mensualitats extraordinàries que t'ofe-
inden força, així com també una sèrie de ventatges de

gandi social protutit en materia d'operacions quimurgiques: 17
tractaments mèdics. Una de les coses que em plenen més és el for-
midable Camp d'Esports que tenim, tan ben atès i variat que ha-
dria no incluí-la un altre a Espanya d'igual. Una altra qüestió de gran
plaer per mi és que és una institució catòlica.

En relació a nous enamoraments, se'n de que sóc a Barcelona que el
cor no me l'ha inquietat cap barcelonina. Des d'aquell de divortada encarnina,
que no he sentit veritablement res per cap via. Semblava'm que alguna vegada
havia de tornar a florir un nou amor, però no ha resultat més res d'un
dia de durada. El primer d'aquests feu oci a l'altitud, durant una fe-
sta a la que jo havia pres part de l'organització. Finita la meua torna vaig
cansar-me'n a la llotja on estava ella i ja no vaig aparèixer-me'n fins
a la meua de la ciut. Vers les deu del vespre andrem amb d'altres com-
panyes i companyes a casa d'ella i des de llavors comença l'etapa més
interminable potser per un altre que no haigut estat jo, meua confessoria.
En lloc de alegrar-me i aprofitar-me, em vaig desil·lusionar de la il·lu-
sio que havia volgut aquella mustissa tarda. La infantesa dels lleige-
res però lleugerera a la fi se'n decepciona. No va passar res i conti-
nuo essent sempre igualment.

He tingut d'altres casos semblants al precedent, i d'altres actualment
d'altre mig abast en unes o tres, mes jo mateix no m'acervo d'interpre-
tar el meu cas i no sé si considerar-me un casquet pretenció o bé un tot
un vacil·lacion per temer un altre vegada entre uns lleigres fills
i unes inharmonioses i divorciats del meu miter. Atribuïm també ca-
mpital importància a no haver-me tornat a embolicar el meu estat e-
videntment precari i així mateix el dels meus pares. No obstant, sento
una mica d'orgull d'estimar i d'interessar, més em retine i els
dego per tot l'esperit
en gaudint a partit temps fent unes feig i que puc. Butri unes

si altres vaig tirant i conservo, apart, bones i vivaces aristòtols.
Relacionat als presentats, vaig iniciar-lo a l'elencatada i tingué el seu
front alçat quan estava a Barcelona a parir. Era unes que venien
a "cosa" anòstia; una vesada a anar pel món, i altra més cosa i
número.

El dia 18 de Juliol d'aquest any esclatà la rebel·lió militar que
ensora dura. És un crim de terra pàtria pels qui s'hon rebel·lot quan
havien jurat sota paraula d'honor, defensar-la. És una subjecció
terrible a la democràcia i al dret dels pobles lliures; una subjecció del
mesurada de poder quan el que hi ha és legalment constituït; i una
guerra entre germans que fe condemnat i lamenta com lamenta també
la retinera dels rebels que recluten tropes estrangeres i mercenaris
morsos que els motins generals anaven a motar surs curra a
llur país quan aquests tenien un cordill que lluitava i encerra
na una causa noble: el Nacionalisme. El procediment dels rebels
ha estat condemnat pel món sencer i hom admira l'heroisme
dels ibèrics, el foble que lluita i refusa a l'oprobri d'una subjecció
en mans d'un militarisme de forata, d'un capitalisme crimi-
nal i d'una clerícia maliciosa plena d'infamants immura-
ritats i aspiradors dels grans béns materials.

Catalunya en tot això es quedà lliure de la ferga que la ve-
lia sotmetre de voler i els llurs caps rebels, gairebé tots espanyols
empresonats. Fou una gesta admirable, una epopeia saguando
la qual la sang vessada es fermana sota i foc contra d'ells, els
rebels. Un poble treballador i pacífic contra una guarnició milita-
amb armament, comandament i disciplina; i no pogueren
vencer. L'entusiasme, l'ardidesa del poble rebria ràpidament les per-
nicions perdudes recuperades per sorpresa; encara que les esglésies i con-
vents se entressen amplexats en llurs campanars metrallesadores

19
i (amor) furell; repetà malgrat la feina gairebé totes les obres
d'art i després d'impressionar i sinaper l'intent inicià una profun-
da transformació social i envia tot seguit, generosament, homes a
batre el feixisme a d'altres terres peninsulars.

Quiqueren lluitadors que són avui heróis del poble i les man deuria
raquets: Truilleras, Coldefons, Xano, etc., i la nostra anònima,
la del lluitador desconegut que oferia la sang pels ideals de l'iber-
tat i justícia.

La Catalunya immortal la volia mortalitzar definitivament amb
el seu odi repulsiu, el feixisme inhumà, el capitalisme conservador de
les classes privilegiades, la clericalia deslumada, escopida per tota intel-
ligència lliure de prejudicis, aquella que avui benedic els morals i
que obans volia exterminar.

Les horrible feixos que els homes malgrat les lleis experimentals,
naturals, disciplinàries i d'honor, fugim temer. ce un murice
baròmetre susceptible a marcar l'ambició i la mesquinera personal
Tot això quan se fan anomenar "los nacionals". Patriotes
de taverna i d'aleva rial!

Castrova avui en diversos llocs de l'ibèria la raquet llui-
ta contra el feixisme i potser contra una moral; però sóc opti-
mista pel triomf a favor dels lleials i espero que després s'ardevi i
estructuri la revolució versada d'aquesta lluita per que
intercisi altra volta la pau perturbada, es refaci l'harmonia
alguida i vingui una era de treballadors conscients.

Per finalitzar aquest Resum, em plaça fer un a un motiu
retrat de l'època: Eme viut sans acabats de fer; (9-8-1916)
paróe alt i prim; (vee que 1'73 m.) d'ostenta desurobada;
la cara; en conjunt el rostre enter es de complexió llarga i
el meu pare; el que hi sobresurt més i que el caracteritza, és

un nas bon nie redimirós i el mentó sortit; el front es ample; els ulls bastant grossos però un nie enfusats degut principalment a la magresa general i el nas sortit; les celles són grosses i molt poblades; les parpelles discretes; la mirada ferma i penetrant en conjunt amb unes faccions que no sé si són dures i energiques; la boca bastant grossa; els llavis discrets; les dents no gens belles i repnades; segurament porto un bigotet des de poc temps que no sé quan durarà; les orelles regulars tirant a grosses; la base de crani de forma república i el cabell ondulet. Tot aquest conjunt de defectes em satisfau perquè fare la pretensió que formen un rostre varonil.

Tota aquesta autobiografia breu de la meua existència fins la data en què dono començament al Diari, no em resta més a correguar del penat. No dubto, però, que m'heuré oblidat qualcun de esta importància, mes potur en alguns dells costal m'he entès massa; vagi doncs la compensació.

I noauré reproduït ni els meus referiments niels sortis, pronouand'agor al de la impressió més nivera d'allò ocorregut, per tal que en la ment el temps no me la canvia. El propòsit principal d'aquest Diari es el de certificar me a mi ma. Feia ben a fons; poguer dir després amb tota propietat i sense veul. lloció: "jo sóc així" o bé "jo sóc aixà". Aquest pensament em ve que quan tenia vint o sinet anys, em feurava que ja era un home; em creia que em canviaria, qui era, el que feia, el que pensava, les idees que tenia, etc.; em canvi, no em admava que fugia d'aquella concepció i llavors mateix en les porcions, la ràbia, l'odi, etc.; em fi, que no em desavinava de cap d'aquestes eternes forces que tenim els homes; temps no les combatia; les deava i les acceptava com q'altre tal. Aem no les accepto, les combató, encara que encara no venere mai aquest emm de la porció que es presenta de fare diversos movemes. Si ho aconseguís seria anarquista integral, no no puc ser ho, amb dolor, però no puc ser ho; sóc massa imperfecte. I principalment, etc.

als vint anys, fins més vacil·lacions que als setze, i que per mi
és que passo més i per tant no em considero un home amb propi
tot d'aquest mot; sóc un aspirant a home, sóc un aspirant a la
categoria màxima que l'home pot assolir a la terra: la condició d'home.

Pi.

Divendres, dia 11 de Setembre del 1935.-Festa Nacional.

Aquí com que no he treballat, després d'embarcar les coses a Barcelona
per tal d'assistir a la gran manifestació d'aquesta tarda. Fins amb mi ha
vingut el meu pare i el meu germà Pauet. Quan hi arribàrem vam anar
tot seguit al lloc on està en pleor el monument a Rafael de Casan-
ova, màrtir de les llibertats de Catalunya. Contra el costum establert, aquest
any, en lloc de coronar i nomenar s'ha ofrenat als màrtirs el tribut de la
homenatge de tots els estaments socials i polítics lleials a Catalunya,
per mitjà de banderes, banderons i senyals, i ho heu vist en la ver-
lor material de les coses, a engrandir la subscripció pro-vintenes
del feixisme i en defensa de la causa democràtica que actualment
lluiten tots els pobles ibèrics.

Des de les dotze d'aquí que ha quedat formada una guàrdia per
manament encarregada de la recepció i custòdia de les ofrenes i homenat-
ges als caiguts per la causa de la Llibertat. Durant tota la matena-
da no ha parat ja la defilada dels ciutadans i entitats que venien
a rebre l'homenatge, i aquesta ha arribat al seu punt màxim
quan els voltants de migdia han entrat en el recinte del lloc
del monument, les autoritats de Catalunya. En el curs del motí
la corrua d'homenajadors ha estat intensa i s'han vist coses
impressionants i curioses que aixecaren un clam innumerable d'a-
plaudiments entre la generació que cobria la plaça de la Pau
i tots els baraccars propers. Passaven ferits del front amb
camions, en cotxes sanitaris, a peu, amb cots, etc; i hi ha

nia de catalans, bascs, castelans, aragonesos, valencians, francesos, anglesos, portuguesos, italians, alemanys i d'altres; tots antifascistes. S'ha elevat el cas de venir una collita de uns cent anys d'edat, la qual ha llurat una quantitat per les milles que lluiten a la seva terra per atura el feixisme allí imperant.

Mentre durava sota aqueta magna desfilada han arribat les autoritats ja esmentades, les quals han anat rebudes amb imponents mostres d'adhesió i d'entusiasme. Han passat tot seguit a la Clogia per arribar on hi havia instal·lat tot un servei d'altaveus i els micròfons de les cèl·lules dels parlamentaris. Hi havia el President de la Generalitat, Sr. Camporiza, tenint a la seva dreta el President del Parlament Sr. Serra Hunter, següent que un distingit amb la seva existència; el President del Consell, Sr. Ceranoves; Gual, Aranguren, Espanya, Luers, Calvet, Lluaduers i altres autoritats civils, judicials i populars que no recordo. Poc després ha continuat la desfilada amb un entusiasme indescriptible i convencional. Obriren la manifestació oficial guàrdia urbana de cavalleria i després ja una interminable filera de representacions esportives, culturals, patriòtiques, obreres, polítiques, sindicals, etc. A més durava la desfilada la gloriosa Banda Municipal amb el seu director, Lamotte de Grignon.

Entre les nombroses paraules de que eren portadors els manifestants en recordo una que ha estat molt aplaudida en dels molts queins i deia: "Els lluitadors mallorquins saluden els seus germans catalans." Un admirable exemple de compenetració entre els catalans de les illes i nosaltres. En recordo una altra dels bores dels la seva terra d'Euskadi i també una dels alemanys que deia: "Els alemanys antifascistes, defensors d'Espanya saluden al poble català." Aquesta sempre han passat amb el primer encaire i tant la futura nacional en el seu idioma.

93
Han desfilat milers de pobles d' Estat Català, d' E. R. ; del P. S. U. C. ; de la U. G. T. ; del P. F. I. ; del P. A. U. M. ; de la C. N. T. ; de la F. H. I. i d' altres ; alguns amb bandes de missica que entonaven l'himne nacional : la Internacional, entre frenètics aplaudiments, fums en laire i risques. Hi ha hagut fotos a dojo, filmacions, parlaments i la inabordable manifestació que el públic ha aplaudit fins a les tres de la tarda. A aquesta hora ens em anàvem a dinar el meu germà i jo amb les mans vermelles de tant aplaudir, la roba rubugada de tanta gent i el cor ple de joia i d' unió de l' important esdeveniment que acabàvem de veure. Ha estat com mai l'havia vist : formidable, formidable i formidable!

Després de dinar m' he dedicat a llegir la premsa tota relacionada principalment a la significació d' unitat i a la lluita contra el feixisme. Com que era ja tard, no he tornat a la ciutat ; he escoltat per ràdio els cants patriòtics que les entitats esportives i morals dedicaven a la Diada sota el peu del monument.

Al vespre he anat a veure quatre sèries d' un arreflegats que s' anava que és un circ. Pel preu, però, (la voluntat repetida) no ho feia malament.

Diumenge, dia 18 de setembre

De bon matí m' he llevat i amb el meu germà Antoni he anat a llavorselles de dalt en el llit la primera part del dia amb la meua família. Ha resultat un bon dia : al matí hem anat a veure els riuers i figueres i a una font. Llavors hem retornat a casa m' havia la germana Gemma, una noia jove, bonica i simpàtica.

Després d' un dinar excel·lent i solució hem fet una foto familiar i mentre les noies i noies, he llegit una estona i hem "ordenat la situació" amb el paper del meu germà. Després he se'n

cat una foto a la Secundina.

A la tarda hem estat a la reina, hem fet fotos noves, unes figures i altres; niire bona estona, i a una altra font molt bona.

Després d'haver-se molat la tarda ceuprenquirem al menj de Montcada: i a tal efecte hem anat a esperar l'autobús. L'heu ja estovam esperant-lo a la secundina se li ho arribat que ens quedàrem a ballar aquella nit i com que estava al meu costat les concurad a con- quistar-me: si m'ho pensaria fírat abans que m'hi havia de quedar a quella nit no m'ho heguis regut i no obstant, la simpática secundina anà guanyant pòncions fins que amb l'ajut de l'altra permesa m'acompanyà en Font: ja em tenia teleferent a casa que no ens esperaria. I a la nit el ball; em conjunt un dia magnífic.

Dilluns, dia 14 de setembre.

He arribat a la Laisa directament del poble del dia abans. Com que he plagut veig molt dels peus, car porto esportades, i m'he quedat a la roba, entre bruta i molla, deiaem-ho carrer. M'hegrat tot, m'ordenances m'han "recanegut": m'he deixat passar, el més m'hipador ha estat les explicacions del meu "recull".

Res més de nos; solament carrer els vents que les Boies que s'estant confeccionant resultaran una "llocosa". Mentre no sigui "plan" noi.

(Dimecres)

Dijous, dia 15 de setembre.

A dos quarts de sis ens han reportats robaralot. Un venençianer ens ha dit que en Salvador Font, un bon amic de la família, oncle de la promesa de meu germà, havia estat ferit greument a la Fàbrica Asland. Ceupro sincerament que no he sospitat la notícia que ha dut el meu germà gran poc després.

37
35

Guia ja mare, que havia mort electrocutat. Jo havia sospitat alguna ferida a les extremitats; la nova m'ha sorprès encara més. Opusos me n'he anat a treballar. A l'estació heu ja en portava; tot hom lamentava una persona tan senzilla. Jo quan hi passava durant el matí em venia a veure-lo.

El dia abans a les vuit del vespre jo encara portava amb ell i la seva senyora. Pocs dies feia molts temps un digné que era culpador avar a treballar de nit i més quan el mal li estava augmentant. Poc pensava que després de dues hores més tard havia de morir.

L'enterament ha estat llúcidíssim; una gran generació ha seguit el cadàver fins al ferrar. El retornar a casa he acompanyat a la segundina, la seva mare i la germaneta que havien arribat aquell matí de l'ortorella. Amb la tristesa pròpia hem constatat com camien els dies. El dimarts tan divertit i el dimarts tan trist!

Dimarts, dia 15 de setembre.

S'ha confirmat que la "llarum" de les Bares era efectivament plana. Un cas deplorable enquadrat dins el profund canvi social de la vida catalana; un sistema de comunicació, discussió i aprovació que no s'assembla en res a la democràcia; unes obligacions dels funcionadors que delaten una pobresa lamentable de sentit social. L'interès atencional és que segons amissions són transitories. Esperem.

Dijous, dia 19 de setembre.

Després d'haver format el matí treballant a la Caixa i la tarda a casa, no tenia res a veuriquar, mes al vespre m'he decidit a anar al cinema; encara he format bona vetllada, tot i que he trobat una amiga; ens hem divertit tant així. Una mica de meliciana no pesa mai; un caput, però per passar

2.ª estona ja està bé. Del programa no en puc donar més.

Dimecres, dia 29 de setembre.

Sentia un benig vivíssim de veure les còpies de la foto que vaig fer el dia 13; tant era que òdellme ho he comunicat a aquesta nit passada. No sé pas a qui atribuir una insistència tan persistent; però és el cas que he pogut satisfer quan aquest matí me l'ha portades el meu company de treball, Francesc Martí. Han sortit totes excel·lents.

Dijous, dia 30 de setembre.

Per tal d'arribar i utilitzar dignament els meus clivats i fotografies, he comprat com un arxivador pel primer i un àlbum pel segon. Després he anat a donar un "també" bra una noia jove i excel·lent i segur que ella feia dels meus... He notat una certa vacil·lació pròpia d'una inexperta o tenir per indiciu; per després m'ha preguntat si tenia un germà mestre d'escola i en dir-li que no ho he portat que m'assenyava molt amb un que en coneixia. En tornar per uní ho col·locat perquè que jo no endevino. Encara m'assena i en beuava amb una siveta i posició no pròpia de dones d'aquesta esteparia. Dues mesos m'ha abraçat novament i jo he encoratjat el seu bellíssim tipus. Recordant la seva es-treçada i el seu unir-se junt amb l'abrirat del caràcter, crec que es pot estimar una dona per la plena recepció d'opuert i mot, ambloc d'afegir-li virginitat com a part inestructible de tota una trina que l'heu preparat. Per mi, de la mateixa manera que l'heu pot estimar dues o més noies, pot també eròticament i virginitat, (en referència a les dones) saber a marcadament del panot i l'emprendre tant en el cor com en la vida, un període totalment o més.

He assistit a més a una assemblea dels membres de la Caixa²²⁷ pel tot d'organitzar un Comitè de Control. Els convocadors li van exposar el motiu i sistema de les Bonas; una actuació resultant a la im-
parició. També, però, feu hi ha hagut protestes de varis sectors que han
dit el veritable camí de la demociòcia en aquests casos. No se'n
aprofitaran l'exemple.

Dilluns, dia 29 de setembre.

Avui corre el "buló" que el nou Consell de la Generalitat us el que
li col·loquen tots els sectors antifiristes? per a demanar més quotes
llevés i establir la instrucció militar obligatòria. A la secció de la
baixa se n'ha parlat bastant i singularment alguns afectats han pa-
lrat el cas poc entusiàstic. Jo abans d'això, i ja feia dies, tenia el
propòsit d'inscriure'm voluntari i ara no ho puc fer per no poder.

Dimecres, dia 30 de setembre.

Heu tornat a parlar avui dels acords del Consell de la Gene-
ralitat i de la mobilització que hem proposat des dels 18 als 40 anys.
Si hi haguéssim d'apar tots aquests, a la secció no en parlar-
ia més que des o tres minuts. Es discutiria avui hi ha més af-
fectats entre els joves afectats i d'altres fets bons.

A la tarda, després de dinar, he tornat a Barcelona i he anat
tot seguit a les classes de Carles Marx per tot el dia, tot i que
no havia proposat, a les Unions antifiristes. Durant l'estada a les
classes i cantons, he vist extraordinària animació de militants
que feien la instrucció; d'altres proveuen mitjolladors i fessells, d'altres
discutien, etc. No podia mouer-li temps i corrent pelutó
de les "torpes".

24
Dijous, dia 1er d'octubre del 1936.

De bon matí, vellor d'anar al treball he anat a les oficines Carles
Marra per quedar-me hi junt amb els germans Pere i Delfi. Els tres,
funt amb el senyor Corral de l'Alcalá estem a l'escola de Telegrafis-
tes. Per ésser el primer dia he anat bé: He començat a ensenyar
l'alfabet Morse al matí i per la tarda ens hem donat una classe de
Teoria sobre el telèfon i la seva aplicació en companyia. La disci-
plina no és rígida, naturalment, sempre hi ha algú que li plau
donar l'espècie. A l'Escola però, tots semblen bonys sempre;
segues d'ells són defensors d'Ineu; ni hi ha de Malcom i
d'Osca.

He rebut el costat d'un milicià que parlava francès
correctament; tot parlant li he preguntat de quina part
de França era i m'ha respost que era italià antifascista
i defensor d'Ineu.

Dimecres, dia 2 d'octubre.

Després de tenir he anat a la Caixa a presentar-me al nostre
Comitè el qual m'ha fet fer un permís al legat que no puc
comórrer a l'Oficina per ésser un volat a les Milícies Antifascis-
tes. A l'hor a la meua fecció m'han rebut amb joia i els hi
he explicat durant una estona el que fem a la Caixa. Est

La impressió que me se'ls ha endut de la meua conversa amb
els del Comitè no ha estat gaire fogaquera; singularment
me s'ha limitat estrictament a ordenar-me el que devia fer.
Naturalment que tot això són divergències gratuïtes meues
i no tenim cap obligació de dir res, però constatatant els dia-
res d'ells i els de qualquers altres blocs o companyes, he es-

29
Tot un canvi de faccions i de paraules que lamento no
tinguin tota la matèria doni d'entusiasme.

Dissabte, dia 3 d'octubre

Doni, després de la dona del nucli i prou fermis he anat a fa-
bodes per una diligència. La ciutat, en la qual ja havia estat
diverses vegades de passada, he pogut mirar-la un cop per dins
i m'ha agradat. He notat, però, que en hi ha grans edificis
en proporció al creixent nombre d'habitants. Sembla que ciutats
industrials com són Sabadell, Terrassa, Manresa, i Barcelona,
haurien d'edificar en grans edificis, en canvi son estab-
liment considerable d'urbanització, però la majoria a base
de vivendes d'un i dos pisos. He retornat amb un carruatge
i al tren ens hem fet amic d'un pare d'Ineu; justament
doni he dit amb tres o quatre bases més. Està en són tres
partes i estan contents perquè són autònoms; tenen un se-
gell imprescindible que els assegura la tradició de llur poble
milenari: nois alts, apats i amb un rostre dur, curt i monyac
ahora. A la Caserna, en llur sala dormitori, es dividien
en dos bàndols i nos representen ésser els lleials i els altres
els facciosos. Deuen el rit de guerra! i s'atenguen de volunt.
El pare, guerdament, és catòlic, mes en aquesta lleial s'ha
parat amb els lleials, encara que cap que aqueste no són reli-
gion, però en canvi accepten el dret i les idees dels ho-
mies. El dret, en part, se'ls hi donia el dia 1, aprovant
les Cortes el seu Estatut i se'ls hi respecta les idees igualment
ara que abans.

Diumenge, dia 4 d'octubre.

M'he passat tot el dia a casa treballant en l'ordenació de les factes a uns altres i d'altres quefers particulars. Heu fet bé però la pre- ferit no anar-hi i continuar treballant.

Avui fa sis anys que morí el meu germà Ricard, un mimpó fereu, fort i valent. L'anà perdent, perdent; ulmicià en portar-lo a Barcelona, en després d'una intervenció quirúrgica per un doctor de la fama del Cera- chón, deixà la terra amb la sola premissa en la seva agència que ho faria, al qual ja no pogué dir un mot. Juan amitàvem la mare i jo, tot hora, unes tard, el pare tot trist ja ens esperava. No digué que era mort, però no deixava lloc a dubtes.

Una intel·ligent i fort, al mateix temps que Tucid i bon noi; de no res en feia una lliçària i pensava amb un plaer no propi de la seva tendra edat.

La meua amiga Carme Celaya m'ha donat alguns detalls sobre la mort de l'amig Ricard, d'ací Montcada, al front magonès. Segons l'informant per companys del front, diuen que va ésser ferit i caigut en poder dels facciats; aqueste home no sap de moment el que li feren, mes al proper dia els seus companys trobaren sis trossos per- fumsents al seu cost els quals identificaren per la roba. Es rumen que el desquartidoren. Montret!

Dimarts, dia 6 d'octubre.

Avui he passat una nit terrible; els mosquits de la Patena no m'han deixat dormir. He provat primer de dormir amb el cap descobert; a la poca estona he hagut de sobreguardar-me amb una camisa tirada al costre. Quid; tot els mosquits han conti- nuat atacant; a mitja nit quan ha vingut en Cas me donat una "batuda"; a l'entorn del elit, començant maltes "bany" a l'eneric, mes aquest s'ha replegat; ha continuat eures-

21
fent tota la nit i han arribat no deixar-me dormir. Aqueta
era la primera nit que passava a la Caserna i no he tingut
pas mala nitena.

Entem esperant que sigui l'hora d'anar a la manifestació an-
tifeixista i commemoració dels herois del 6 d'Octubre del 1934.
Fa un dia pessim i tota la matineda plou contínuament. A les
ouses sortim de la Caserna tots els alumnes de transmissions amb
el "monó" de milícia i els distintius del Col. A la plaça de Bata-
nya ens ajitem a la manifestació i així contínuem tota la pla-
ja tot el recorregut, fins a l'Estació Marítima.

La desfilada ha estat magnífica; tota la plaça persistent
el poble ha aguantat fura al llarg dels quilòmetres del recor-
regut i aplaudia amb entusiasme les forces antifeixistes a les
que saluaven amb el puny clos. La magnitud de la desfila-
da ha depassat tots els càlculs i a un quart de cinc de la tar-
da encara durava; llavors el president Companys feia el seu
regan d'incans.

Fins a les tres monstres hem vist diversos regals "els Segadors"
i "La Internacional", entre els aplaudiments de la multitud.
Una columna de lluitadors francesos duia una pancarta que deia:
"Les milicians françaises vient, des vicius pour l'Espagne." Poc
després corejaven amb energia: "Des vicius pour l'Espagne; des
vicius pour l'Espagne." He parlat amb un capità d'un viciell
francès i amb diversos dels milicians al·ludits, els quals hem repres-
tat l'admiració per la unitat que realitza el poble espanyol i especial-
ment la gesta heroica, ràpida i decidida del poble català. He
vist també una altra columna composta d'alemanys, italians,
francesos, anglesos, etc. que marxaven ràpidament cap al front.
En unum ha estat un dia i una desfilada, malgrat el temps

32
espléndida. A més, s'ho donat oficialment el nom de Plaça de
Jaume Conesté, messi del 6 d' Octubre, a l'antiga Plaça
de Sta. Mònica i el president de la Federació ha posat la pri-
mera pedra al monument als martirs de la Llibertat.

Dimecres, dia 7 d' octubre.

Els marquis aquesta nit més magnànims; no han estat
tant i en la defensa més bé.

A la tarda he anat a la Caixa per tal de solucar el secretari je-
neral. Obus, però, he format per la nova secció en la qual he va-
ndat als antics companys; tota reunió "examinat" l'informa-
me de milícia. Duprés he anat a secretaria. Malgrat que ell és
catòlic i dretista, m'ha rebut força bé i m'ha pregat que anés
de marxar vege a convidar. etc. que ell hi enviï noves seccions.

La visita d' anar a la Caixa m'ha estat més folgadora que l'an-
terior i me plau fer constar.

També he vist a Dr. Serra Híntor, el qual m'ha parlat igual-
ment que obus de marxar vege a veure'l.

Aquest vespre he sostingut una conversa amb uns commemorats
bons d' Ferrer que convinen amb nosaltres i m'han contat quelcom
sobre l'ocorregut a la granbla ciutat. Quan les peniques haqueren
d'abandonar els defensors, incendiaran tot allò que podia utilit-
zar l'enemic; la resta ho acabaran de fer els focistes amb les
bombes incendiàries. La ciutat quedà quasi deserta; la població ci-
vil d' guerra que pogué fugir es salvà la vida per la frontera
propria; la resta, la que no pogué escapar-se feu afusellada.

Conten que se les donen les reparar tot el cap un cop la carència
en la qual deixaven una mitja de cabell; en hi llegiran una
mitja de cabell una bandera monàrquica; després les es-

prelomen; completament nues les possessives pels carrers. En fi-
nit aquesta manera exhibició els mures i requetes les fien
seves. En resistencia a tres-ho.

Una tristesa i imaginar-se l'estat el d'aquells companys intel que
vanis pel delict de ferir i'hou vist sense treball, Mor. familia.
Allà, en la nova patria treballarem; el taller, l'oficina, la fabrica
na quedat destruida; la llar amb els molles intims, com en
contem un que tenia un picot el qual havia adquirit a costa
de privacions i sacrificis; el seu pare havia comprat de la mateixa
manera la seva llar, ho desopregut tot: la casa el picot i
dallue la familia: el pare, la mare, el germà; no top en tón
i'una el tot.

Dimecres, dia 9 d'octubre.

Aquesta nit ha estat de gran ribari a la Caserna. A mitja
nit, quan anaven veint els que ho vien amb el cinema, el porar
se el llit, aquest els hi havia estrepitosament produint un es-
dad de rialles formidable. Uns companys prepararen abans, tots els
llits en "guerrilla" menys els dels tres germans degut requeriment a
que en Serx era "colaborador". Llucan amiboren els altres al veient
de forar-se al llit es sentia "plaf"; l'altre reia encandolament; a la
para estona aquell que havia rigut "plaf", l'imitava i així el burlo.
dor era turbat tot requit. Nosaltres ens determinàvem de riure fent
d'aspectador. Un li vaig dir un que li diria l'adversat que es venava que
o, ell no li havia fet res. Colhom collava i esperava; el miungó tenia
veint que la part inferior del llit estava bi; no es preocupà per la
trampa podia émer a la superior. Així parà; i'arranjà cenota
nuec el llit, mes quan es parà davant "patxof", per a l'apoteau.
apunt moti encara ho estat motiu de rialla para estona.

34 La premsa d'arreu porta una energica nota de Rússia amb el desig d'acabar d'una vegada amb la neutralitat sobre la guerra d'Espanya; sin mateix avira seriosament a les potencies que veïden el facte de no intervenir: Alemanya, Itàlia i Portugal que justifiquin llur actitud.

Aquesta acció ha fet un efecte que ha merescut la simpatia de tot el poble espanyol; i de tot el treballador conscient de totes les nacions. S'ha ofert per venir a cercar els ferits de la lluita i portar-los a quorins a Rússia, a comec d'ella per retornar-los de nou a Espanya; i en quant a completament. Es un cas de solidaritat d'ineclicable estima.

Tra pocs dies, i en referencia a les ingerencies de les potencies feixistes als rebell d'Espanya, els nostres representants a la S. de U. van exposar contundentment i dar la intervenció i ajuda als feixistes. Els homes treballadors de tot el món protestaren a llurs governs de fere per la formalitat per part del feixisme internacional, i singularment els de França han parlat en un apart al Consell. Dins no podia permetre's i els pobles lliures, en protesta pel pacte i solidaritat amb els ibèrics, han organitzat arreu del món comités per ajudar els antifeixistes d'Espanya; sin i han rebut quantitats creuables i a més han arribat molts quovins en especial de Rússia.

Per part dels governs, fins ara, els més solidaris han estat el rus i el mexicà; el francès està entre espasa i pared. El poble i el govern rus, cada dia donen proves d'una major solidaritat i d'interès per els insurrectes, veient que ja ens hem vist polsats unes d'una vegada la seva futura existència.

Dinoble dia 10 d'octubre.

Nota la premsa estrangera comenta la nota russa d'alir sensacionalment to fere premsa que hi ha un seriosament més

seuacions, encara. Mentrestant esperem.

35

He format, no sé si per cinquena o sisena vegada a la columna d' Fostat Català per tal de veure l'amic Domènec. Com veurem, no li he trobat.

Dhir unig suor a veure aquella "creu" segonament. M'ha explicat una colla de coses íntimes i hem estat junts fins que nos hem ^{separat} _{separat}.

Diumenge, dia 11 d'octubre.

He anat a casa visitat de militars. Han promès de arribar en breu posant a treballar en la construcció de l'ordenació de les fotografies i d'altres deisants. Ho quasi subterit.

Ami Faculté he la ball, mes he preferit continuar treballant i d'altres després de sopar hi he tornat. Com que el rellotge estava parat no m'he adonat del temps com passava. Igual me'n anava a dormir eren dos quarts de dues.

Dilluns, dia 12 d'octubre.

En altres temps aquí era gran festa: la Piloria i la Festa de la Rosa; una festa iustaurada pels militars com una Ofrena. Aquell any he estat dia hàbil de treball meu.

He escrit una lletra a la redacció de "Jornals" a l'Alcorid, sollicitant ésser corresponent de guerra. Si no arriba tard a una crida que feren en aquest sentit, tinc confiança en què me recordaran.

Dijous, dia 13 d'octubre.

Hem anat una colla de companys al port per tal de veure l'arribada d'un vaixell rus que porta queviures i articles de primera necessitat. Diumenge hi havia més de 30000 persones que esperaven la mostra arribada i no vingué; aquí sempre ho heu fet i el públic s'ha anat dispersant.

96 Dimecres, dia 14 d'octubre.

Veni, a la una: minuts ha entrat al port el vaixell rus "Zierydin". Desde la coberta sentíem l'ecelat recordador de les sirenes que tots els altres vaixells el saludaven. Ha estat una rebuda espontània tal com el marxiuisme de la U. R. S. S. Hi ha hagut brulles de música, discursos, aplaudiments, punys enlairats i encis, encis i encis. Leàgimes d'agraïments i sospits de solidaritat. Els russos no respiren una sola rebuda per part del poble català, mes aquest sap demostrar que està agraït de l'ajut econòmic i social que rep cada dia de la U. R. S. S.

Dijous, dia 15 d'octubre.

Tots els diaris parlen de la gran rebuda que els barcelonins feren al vaixell soviètic "Zierydin". Tindes els anarquistes, obrers marxistes de la U. R. S. S. feren els primers en saludar als russos i a més fan un gran elogi dels treballadors de la Unió Soviètica. Moltes hem anant al port en autocar per tal de visitar el vaixell; però no ha estat possible degut a que estaven descarrats els vaixells; no obstant he vist les característiques, la coberta i de lluc com menjaven els mariners.

Després de dinar hem donat una passejada pel Jardí Zoològic i l'Aquari.

Dimecres, dia 18 d'octubre.

De bon matí m'he llevat i hem anat a Montserrat a dotze amb el nou penya d'Autoni. Hi havia la Serradina per darrer dia i a més la nova mare malalta. Sentia gran orgull d'aver-li per saludar i parlar amb la primera

37
i també per visitar a sa mare. Durant tot el dia he
fet companyia a la molleta i heu parlat a estones amb
la Serradina. Per la tarda hem anat a veure figues i ens
hem divertit força; formidible parella els dos germans
amb les dues germanes. Li doni diria que esteu unig ma-
morat d'aquesta Serradina i penso que seria meritat
aquesta unió de germans.

Die això de què gairebé diria, perquè me la miro d'u-
na manera que es d'aquells casos potest no haver fet
en cap cosa amb tanta persistència com ara. Veig realment
que no és pas el temps començat, però esteu començant que hem
sempre ha de claudir a alguns particulars de la il·lu-
sio; un dels d'aquests cas és la cultura principalment;
la té bastant novellada i a més no mostra interès en
renovar-la.

Dilluns, dia 19 d'octubre.

Ara ja sou de coneguts a la Coena d'obres de la
guerra, és: Cora, Alicia Pello, el nostre cor Josep Man-
llés i els tres germans. A més fins d'altres amics, entre
els uns de molt temps de fer, suament Salvador Baró.

En política internacional la U. R. S. S. ha fet treballar
una vegada més l'activitat mítica de les democra-
cies sobre la no intervenció a la nostra guerra. Rússia
és la nació solidària per excel·lència en tots els ordres. Ara
els obrers soviètics treballen intensament per proporcionar
artícles d'ús als nous i lluitadors ibèrics. Nosaltres no

3. hem agosir aquests desvellements del riu i el
hem parlat als tripulants del "Liederup" que els esta-
lons tenen per norma la "gratitud com a primera virtut".

En l'ordre nacional Catalunya, exemple: quia d'Es-
panya, després de tenir mitja guipúscoa refugiada entre
nosaltres, dona ajuda i auxili a milers de refugiats d'ol-
tres regions i així mateix recull tots els infants de les
zones de guerra i continua llur educació a la magnan-
da. Després d'això i del paper principalíssim que juga
en tots els fronts de la península, crec que no pot
haver-hi cap espanyol ben educat que odii Cata-
lunya, quan precisament no és ja Espanya feixista
degrada a ella.

Aquest mateix, per fi, he retrobat a la mestressa de
Berdanyola. Ha estat a la seva pròpia escola d'aquí
a Barcelona i m'ha rebut esplèndidament bé. Despri-
mer autum; a l'anunciar-li la nova visita es sor-
prengué però després estava joiosa i radiant com un
infant. M'ha presentat els mestres del grup i hem fet
una visita a les aules. A cada pas ens paraven a re-
cordar els temps felicitats de Berdanyola.

Li he preguntat el per què del seu retorn tan
ràpid com sorprenent i m'ha respost que de cans-
tistes val més no parlar-ne. Després m'ha afegit que
malgrat la condició anterior, ella fa la mateixa oi-
da de què estaven fent.

M'ha pregat repetides vegades que li escrigués i m'ha

ofert el seu domicili particular, pel dovent del qual ³⁹
no via parat tant vegades sense sospitar que
la teníem tan aprop.

Quan ens hem aconseguit una mirada a una un-
na que m'ha impresionat, acompanyant-me amb
la mirada feu que m'he perdut. Jo l'he correspost
amb un biberó a rebre mínim i aquest motiu
enspre ja m'he escrit, com a més d'utilitzar el seu ofe-
riment, he sentit ja la necessitat de parlar més amb ella.

Aquesta tarda he anat a portar a la secundina les
mongetes que aliv vaig obligar de donar-li a l'aco-
niadontale. Hi he anat amb la il·lusió de parlar
amb ella i no ha pogut ésser. La senyera i sa ma-
re m'han complimentat en la visita tan extensa-
ment que no he pogut conversar amb ella més
que mirades i somriures. Mi el març ha pogut
ésser: m'han acompanyat fins a la porta tots, donant-
me l'a rebre donar la Sra. Maria i m'he hagut
d'accontentar amb mirades... Paciencia

Dijous, dia 20 d'octubre.

Aquesta tarda ha llevat i ancorat el vaixel real que
entrà el dia 14, entre els aplaudiments formidables de
la multitud impressionada que ha anat a comissar-
los. Hi hagut discursos de fe i convicció en la Victò-
ria. Les dones catalanes oferiren ramells de flors al
capità del navili, al qual corresponia, segons el

40 costura aslan, amb un pató als llavis.
Un altre vaixel rus el "Klwa", ha atracat a Olesca
i el seu regon viatge a Espanya.

Dijous, dia 22 d'octubre.

Avui quan la majoria dels camarades ja dormien, arri-
bà a la nostra caserna una brigada internacional que
venia d'arribar de París.

Farem un gran terrabestall i ens despertarem a tot.
Després, alguns camarades notres que encara no havien
suat a dormir anaren a ajudar-los a dormir-los-hi.
Espor. Jo, quan vingueren dormis com un porc i
com puel el reberei contentosíssim, a la fi vengí for-
mar-me a dormir.

A la tarda hem fet unes festes amb els companys
de transmissions.

Dimecres, dia 23 d'octubre.

Hi ha hagut una enorme protesta contra el
responsable de l'Escola de Telegrafia, pel seu compor-
tament mancat de tot respecte i dictatorial, i a més
per la seva manca d'organització.

Dissabte, dia 24 d'octubre.

Les noves d'acció conjunta entre la U.G.T. i P.S.U.,
la R.N.T. i la F.A.I. són transcendents que demanen
unió a tot Europa.

Ara Feter les forces obreres van estratègicament 41
unides per atacar el feixisme: unificació
que ha produït grandíssim content a tota la
gran massa treballadora en general.

Duna hi ha un miting monstru a la Monumental
on hi parlaven ~~tres~~ representants de les quatre organitzacions.
Noveltes hi surten amb la bandera del cot.

Duprés d'haver-me ho pensat molt, he decidit ingressar
en el P.S.U.C. - La seva doctrina està perduda per la III
Internacional de la qual n'és una secció. El que he vist
fins ara de la seva situació m'agrada, mes he
estat indecis bastant temps pel fet de que sento el
nacionalisme i per aquesta raó no volia si-
quor-me'n a l'Estat Català o he' quedar-me ad-
ollant cap a mar! hi vaic vegades per veure-li
l'amic Domènec, el qual esperava que m'informés
quelcun i no he pogut parlar-li ni veure'l mai.
No obstant, crec que la meua concepció nacionalis-
ta seria compatible amb el P.S.U.C., car la III
Internacional soluciona el problema de les na-
cionalitats, i penso jo donar en les meues activi-
tats un cas mercedament nacionalista a tot
quan emuri de mi.

Espero que amb la meua modesta tasca en el
P.S.U.C. afavoriré la causa nacional i social de
Catalunya i sentiria en l'amic haver-me'n
de desplacer per incompatibilitat en una de

12) les dues causes, cosa que no crec puix que la seva línia política no vols tendeix a garantir el cos nostre, sinó el de tot Espanya i el de tot el món.

Dimanche, dia 25 d'octubre.

Aquest matí s'ha regelat s'ha imprudència mitjanç a la Monumental el pacte entre tots els forces obreres. Ha estat qualque magre; una passió imponent: seixanta-mil persones stepides en tota la plaça ha aplaudit frenèticament els representants del proletariats. Les banderes de la C.N.T. i de la U.G.T. eren victorijades, saludades i aplaudides per tota la multitud entusiasta. Una de cada sindical, nou les ha lligades per les puntes, han donat el símbol a la circumferència del circ entre l'entusiasme delirant de tots els assistents. Poc després han entrat una bandera barrada, i un altre de federal que foren saludades i arrollada mitjanç les quals han arribat fins el mig de la plaça; llavors les han encendit les soviets de la C.N.T. - F.A.I. - P.S.U.C. - U.G.T. solament fient la federal entre tots símbol d'un

regim futur pròxim a L'èria. Finalment
una promesa de la C. N. T. les ha abraça
del voler i l'entusiasme del públic les arribat
a l'inevitable.

— Quan ja havia començat els discursos,
han arribat els consells de Rússia i Mèxic,
que han estat rebuts amb una formidable
ovació.

No he pogut romandre a la festa fins
el final, puia que en Delfi m'ha dit que
es trobava malament i poc després queia
desmaiat per la calor i la immobilitat o-
bligada. Prompte, però, ha tornat en si
i hem marxat cap a casa.